

Opetusalan Ammattijärjestö
Undervisningssektorns
Fackorganisation
PL 20, Rautatieäisenkatu 6
00521 Helsinki

puh. 020 748 9600
faksi (09) 145 821
www.oaj.fi
oaj@oaj.fi

SISÄASIAINMINISTERIÖ

08.06.2010

INRIKESMINISTERIET

LAUSUNTO
8.6.2010
1 (2)

Sisäasiainministeriölle

HALLITUKSEN ESYTYS EDUSKUNNALLE LAIKSI KOTOUTTAMISEN EDISTÄMISESTÄ

Maahanmuuttajien integrointi- eli kotouttamiskeskustelua on käyty maassamme jo 1980-luvulta lähtien. Nykyinen maamme kotouttamislaki tuli voimaan 1.5.1999, eli yksitoista vuotta sitten. Laki on osoittautunut monelta osin puutteelliseksi. Nyt on aika tehdä konkreettisia toimia asian suhteen. OAJ katsoo, että kotouttamisen sijasta tulisi puhua kotouttamisen aktiivisesta edistämisestä. On hyvä, että uusi lakiluonnos on valmisteltu, ja että se on laajalla lausuntokierroksella. Tämän lisäksi OAJ painottaa, että kotouttamisen aktiivinen edistäminen on saatava konkreettisin toimenpitein seuraavaan hallitusohjelmaan.

Kotouttamisen tarkoituksena on edesauttaa maahanmuuttajien sopeutumista uuden kotimaansa kulttuuriin. Se sisältää valtiovallan aktiivitoimia maahanmuuttajien kielen opetuksen ja työllistämisen edistämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen. OAJ pitää näitä toimia ensiarvoisen tärkeinä.

OAJ pitää tervetulleena ehdotusta, jonka mukaan kotouttamissuunnitelma tehtäisiin koko perheelle. Tämä parantaa heikommassa asemassa olevien tilannetta tuntuvasti ja osaltaan ehkäisee syrjäytymistä. Nykyisen lain mukaan haavoittuvassa asemassa olevat, kuten puolisoina maahan muuttaneet sekä peruskouluikäisinä maahan saapuneet maahanmuuttajanuoret, eivät ole lain-säädännön mukaisen kotouttamissuunnitelman piirissä, mikä on ollut suuri puute kotouttamisprosessissa.

Kuntien vastuu kotouttamisesta tulisi kasvamaan lain muutoksen myötä. Kunnat vastaisivat kotouttamiseen liittyvän alkukartoituksen tekemisestä henkilöille, jotka eivät ole TE-toimistojen aktiivitoimien piirissä. Lakiesityksen mukaan alkukartoitus olisi mahdollinen kaikille halukkaille. OAJ:n mielestä ko. kartoituksen tulisi olla velvollisuus jokaiselle maahanmuuttajalle. Alkukartoituksen ei pidä olla vain työkalu, vaan aito ensiaskel suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin.

Lakiluonnoksessa on esitetty laskelmia kustannusvaikutuksista ja ehdotuksia kustannusten korvaamiseksi. OAJ painottaa, että kotouttamisen lisäksi kunnille syntyy kustannuksia mm. asumis-, varhaiskasvatus-, koulutus- ja sosiaalipalveluista. Näiden kustannusvaikutus ja niihin tarvittavat voimavarat pitäisi myös selvittää samassa yhteydessä. OAJ muistuttaa, että voimavarojen puute on vaikeuttanut nykyisen kotouttamislainsäädännön sekä sitä tukevien kasvat- ja opetustointa koskevien säädösten toimeenpanoa.

OAJ tähdentää, että kuntatasolla ja TE-toimistoissa on varmistettava virkamiesten osaamisen päivittäminen maahanmuuttajien kohtaamisessa ja monikulttuurisuuden ymmärtämisessä.

Esityksen mukaan kotouttamiskoulutuksesta, sen järjestämisestä ja siihen ohjaamisesta olisi tarkoitus säätää tässä laissa. Kotoutumiskoulutuksessa keskeisenä osana olisi suomen ja ruotsin kielen oppimisella. OAJ pitää tätä ehdotettua tavoitetta välttämättömänä. OAJ muistuttaa, että ko. koulutus pitää olla julkisen valvonnan alaisten oppilaitosten tuottamaa ja pätevien opettajien toteuttamaa. Opettajille tulisi taata tarvittava monikulttuurisuutta koskeva täydennyskoulutus.

OAJ pitää tärkeänä, että koulutusjärjestelmäämme ei synny uutta maahanmuuttajille suunnattua koulutusreittiä. Tämä edesauttaisi lokeroitumista ja estäisi osaltaan suomalaisen yhteiskuntaa nivoutumista. Maahanmuuttajille suunnattu koulutus tulee toteuttaa nykyisten rakenteiden sisällä. Tämän tulee olla johtava periaate myös Osallisena Suomessa -kokeilussa samoin kuin jo aiemmin mainittu periaate, jonka mukaan myös ko. kokeiluun liittyvä koulutus on julkisen valvonnan alaisten oppilaitosten tuottamaa.

OAJ pitää erittäin hyvänä, että esityksen mukaan arviointitoiminta olisi mukana koko prosessin ajan.

OPETUSALAN AMMATTIJÄRJESTÖ
Edunvalvontaosasto

Olli Luukkainen
koulutusasiain päällikkö

Tuovi Manninen
erityisasiantuntija